

VOORTGANGSRAPPORTAGE

mei t/m juli 2024

HET ONDERSTEUNINGSTEAM
UITHUISPLAATSINGEN TOESLAGENAFFAIRE

Inhoud

Inleiding	2
Cijfers en resultaten	3
Cijfers.....	3
Resultaten	7
Samenwerking.....	8
Inspireren	9
Borgen	10
Organisatie	11
Bijlage	12

Inleiding

Sinds we op 4 april 2022 zijn gestart, publiceren we periodiek (vanaf 2024 ieder kwartaal) een voortgangsrapportage om onze cijfers, resultaten, bevindingen en ontwikkelingen te delen. Deze rapportage gaat over de maanden mei, juni en juli 2024.

Hierin lees je hoeveel mensen zich tot en met juli 2024 bij ons hebben aangemeld en via welke route dat is geweest. Daarnaast delen we cijfers over de uit huis- en thuisplaatsingen, wat de wensen van ouders én kinderen zijn en in hoeverre het ons tot nu toe gelukt is om daaraan te werken.

In deze en volgende voortgangsrapportages zullen we ook beschrijven hoe we uiting geven aan de leeropdracht die het Ondersteuningsteam kreeg. Dat vind je terug in de hoofdstukken Inspireren en Borgen, met in de bijlage een Borgen & Inspiratieoverzicht aan uitingen tot en met juli 2024.

Naast de voortgangsrapportage publiceren we ook leerrapportages. Dit zijn rapporten waarin we minder ingaan op de cijfers en meer op de inhoud van ons werk; wat komen ouders en wij in de praktijk tegen en wat kunnen wij en hopelijk ook anderen, ervan leren. Ons derde, en meest recente, leerrapport, is op 16 mei 2024 gepubliceerd en staat in het teken van onze inzichten en doorbraken na twee jaar Ondersteuningsteam. Je vindt het leerrapport op onze website onder het kopje 'Publicaties', of door op [deze link](#) te klikken.

Benieuwd naar eerdere rapportages? Deze vind je op de website www.hetondersteuningsteam.nl op de pagina 'Publicaties'. Ook zijn we te volgen via onze [LinkedIn-pagina](#) en op Twitter via [@OT_Uithuisplaatsing](#).

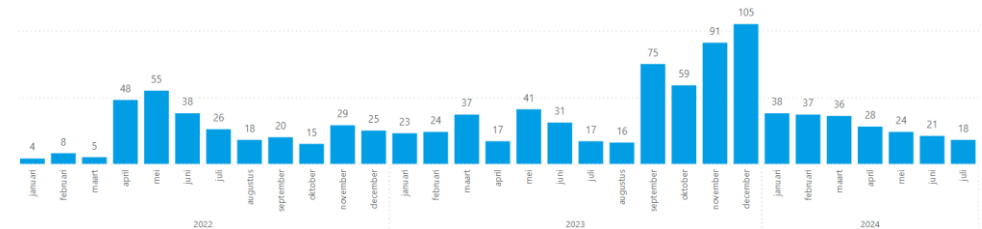
Cijfers en resultaten

Cijfers

In totaal hebben t/m eind juli 1030 mensen zich bij ons aangemeld.

- 484 ouders en kinderen worden ondersteund. Dit zijn 465 *lopende* en 19 *heropende* trajecten.
- 20 trajecten zijn *nog niet gestart*
 Voordat het ondersteuningstraject start, onderzoeken we of de aangemelde persoon tot onze doelgroep behoort: gedupeerde van de toeslagenaffaire én te maken (gehad) met uithuisplaatsing(en) van kinderen. Deze fase kan een dag tot enkele weken duren. Deze aanmeldingen scharen we onder de categorie ‘nog niet gestarte’ trajecten.
- 156 trajecten zijn *nooit gestart*
 Reden dat ondersteuningstrajecten niet starten zijn o.a. dat ouder of kind niet tot de doelgroep behoort of dat we niet meer in contact komen met de aangemelde persoon.
- 370 ondersteuningstrajecten zijn *volledig doorlopen en afgesloten*

Aanmeldingen per maand¹

Reactietijd na aanmelding

Bij 85% van de mensen die zich hebben aangemeld, is er binnen twee dagen telefonisch contact geweest. Bij 69% is er binnen een week een welkomstgesprek ingepland. Deze relatief korte reactietermijnen wordt door ouders en kinderen als positief ervaren.

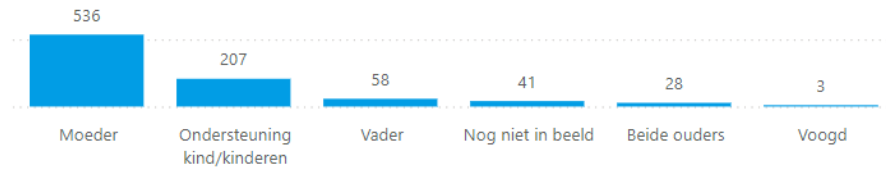
Kenmerken aanmelders

Moeders vormen de grote meerderheid van de mensen die we ondersteunen. In een kleiner aantal gevallen ondersteunen we vaders, beide ouders of een kind. De afbeelding hieronder laat zien wie er ondersteund wordt.

¹ De cijfers van voorgaande maanden kunnen enigszins verschillen met eerdere gepubliceerde voortgangsrapportages. Dit komt doordat aanmeldingen die aan het einde van de maand binnenkomen, de volgende maand in onze monitor verwerkt worden

Wie wordt er ondersteund?

De categorie ‘Nog niet in beeld’ (41) betreft voor een groot deel casussen met de status ‘Nog niet gestart’ (20) of ‘Nooit gestart’ (156), zie pagina 3 (linker kolom).

Het merendeel van de mensen meldt zich rechtstreeks bij ons aan (797). Een constant aantal meldingen komt binnen via een professional (138). Mensen die zich aanmelden weten ons te vinden via bijvoorbeeld gemeenten, UHT Belastingdienst, ministerie van Justitie en Veiligheid, belangengroepen, Openbaar Ministerie, GGZ of gecertificeerde instellingen.

Kinderen

In totaal zijn er 1708 kinderen betrokken bij de gezinnen die wij ondersteunen. Bij 934 is er sprake (geweest) van uithuisplaatsing en 487 zijn op dit moment uithuisgeplaatst.

Uithuisplaatsingen

Van de 934 uithuisgeplaatste kinderen, weten we van 784 of er sprake is van wel of geen jeugdbeschermingsmaatregel, zie de volgende tabel.

Met jeugdbeschermingsmaatregel	576
Zonder jeugdbeschermingsmaatregel	156
Zowel met als zonder jeugdbeschermingsmaatregel	52
Totaal	784

Het merendeel (170) van de uithuisgeplaatste kinderen verblijft op dit moment in een pleeggezin (niet zijnde het eigen netwerk), bij de andere ouder (141), of in het netwerk (bij familie of vrienden,110).

Reden uithuisplaatsing

Onderstaande categorieën worden door de procesbegeleiders en ouders geïdentificeerd als de meest voorkomende redenen voor uithuisplaatsing:

- Financiële problematiek
- Onveilige thuissituatie, huiselijk geweld
- Gebrek aan huisvesting
- Middelengebruik en verslaving
- Onvermogen om voor de kinderen te zorgen
- Acties van de partner
- Complexe (echt)scheiding
- Mogelijk strafbare feiten
- (Mentale) gezondheidsklachten

In meerdere situaties wordt er aangegeven dat er sprake is van meerdere redenen ofwel (complexe) multi-problematiek.

Betrokken Jeugdzorgregio's

Op dit moment zijn GI's van 40 jeugdzorgregio's bij de gezinnen betrokken. Bij een aantal gezinnen zijn er GI's uit verschillende regio's betrokken. De regio's die het vaakst voorkomen zijn:

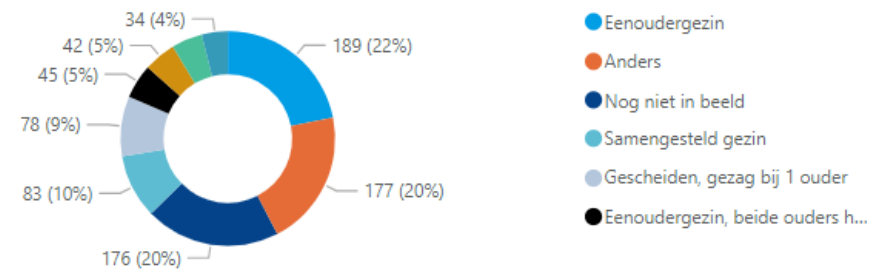
- Rijnmond (96 gezinnen)
- Amsterdam-Amstelland (94 gezinnen)
- Flevoland (45 gezinnen)
- Zuid-Holland Zuid (52 gezinnen)
- Haaglanden (37 gezinnen)

Gezinssamenstelling en gezag

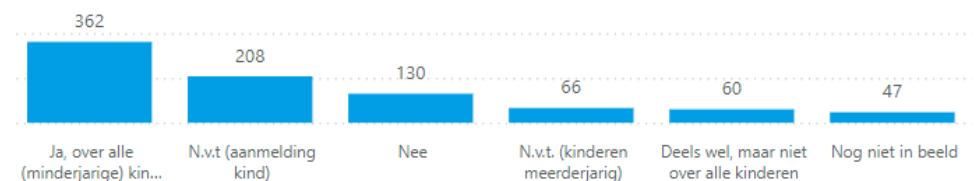
De gezinssamenstelling van de mensen die in begeleiding zijn (of waren), is voornamelijk éénoudergezinnen. Er is weinig sprake van intacte gezinnen.

Er zijn meer ouders die gezag over alle kinderen hebben (362) dan ouders die geen gezag hebben (130). Er zijn ook meer gezinnen waarbij het gezag bij één ouder ligt (280), dan gezinnen waarbij beide ouders gezag hebben (173). Zie de afbeeldingen rechterkolom.

Gezinssamenstelling²

Heeft/hebben de ouder(s) gezag?³

Over het algemeen hebben we goed in beeld welke ondersteuningsbehoefte en vragen er zijn, welke ondersteuning wordt ingezet en welke resultaten we bereiken.

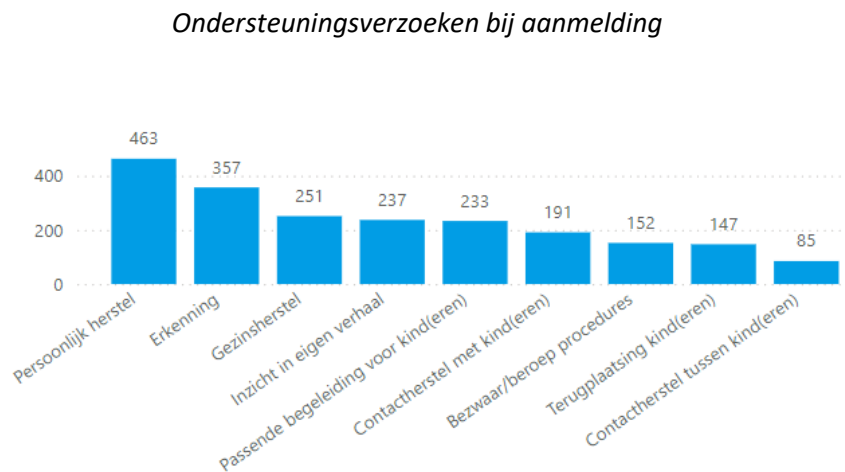
² De categorie 'Nog niet in beeld' (176) betreft voor een groot deel casussen met de status 'Nog niet gestart' (20) of 'Nooit gestart' (156), zie pagina 4 (linker kolom).

³ De categorie 'Nog niet in beeld' (47) betreft voor een groot deel casussen met de status 'Nog niet gestart' (20) of 'Nooit gestart' (156), zie pagina 4 (linker kolom).

Gewenste gezinssituatie en ondersteuningsverzoek

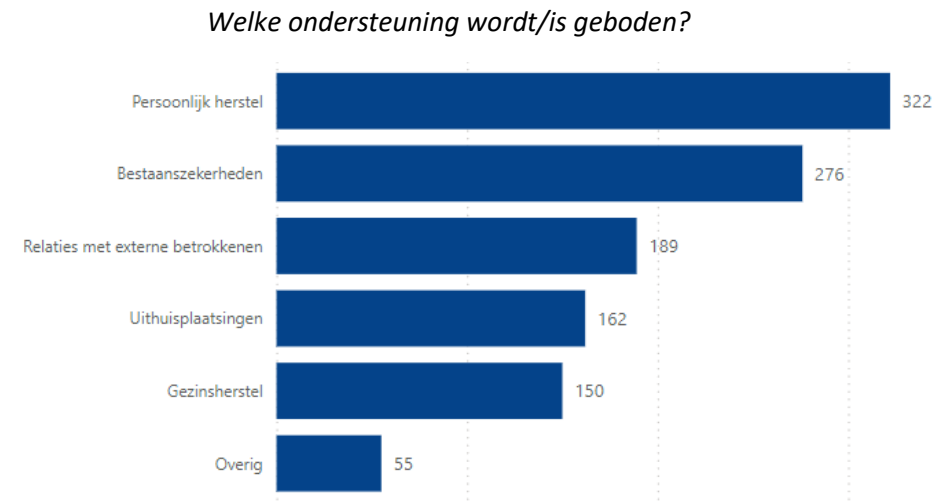
Van de mensen die wij begeleiden, waarvan de gewenste gezinssituatie bekend is, is er in de meeste gevallen de wens om contactherstel met kind(eren), overig herstel van betrokken gezinsleden en het terugdraaien van de uithuisplaatsing.

Mensen hebben daarnaast ook specifieke ondersteuningsvragen. Van de vragen die nu bekend zijn, vragen ze de procesbegeleiders in de meeste gevallen te helpen met persoonlijk herstel, erkenning en gezinsherstel.

Welke ondersteuning bieden we?

De afbeelding hieronder, laat zien welke ondersteuning procesbegeleiders bieden. Voor de leesbaarheid hebben we de verschillende antwoordmogelijkheden geclusterd in thema's.⁴ De aantallen in de afbeelding refereren aan het aantal gezinnen waarin minimaal één ondersteuningsvorm binnen een categorie is ingezet (dit kunnen er ook meer zijn).

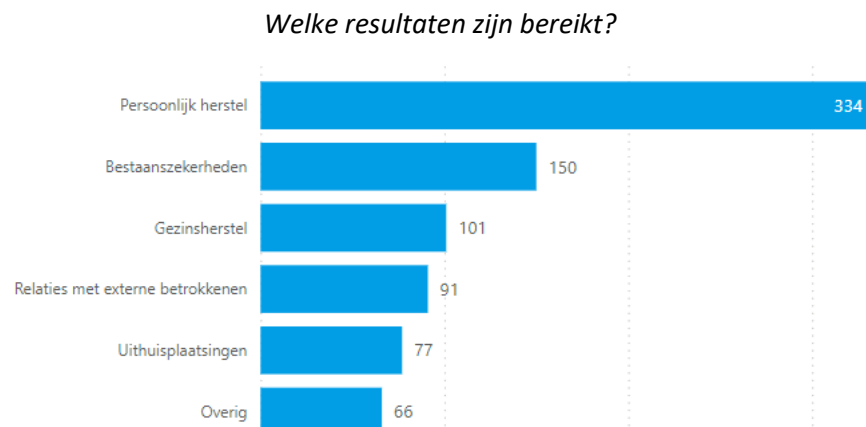
We zien dat het vaakst ondersteuning wordt geboden op persoonlijk herstel. Dit sluit aan op de vaakst benoemde ondersteuningsbehoefte. Daarnaast wordt ongeveer even vaak ondersteuning geboden rondom bestaanszekerheden, op de relaties met externe betrokkenen en de uithuisplaatsingen.

⁴ De vragen die onder elk thema vallen zijn terug te vinden in het [voortgangsrapport van november 2022](#).

De verklarende analyse (VA) is bij 17 gezinnen afgerond. Bij 11 gezinnen wordt de VA op dit moment uitgevoerd.

Resultaten

De aantallen in de afbeelding hieronder refereren naar het aantal gezinnen waarin minimaal één resultaat binnen een categorie bereikt is (dit kunnen er ook meerdere zijn).⁵

⁵ De resultaten die onder elke categorie vallen zijn terug te vinden in het [voortgangsrapport van november 2022](#).

De vaakst voorkomende resultaten rondom uithuisplaatsingen en gezinsherstel zijn:

Uithuisplaatsingen

- Bezoekregeling verbeterd (39)
- Bezoekregeling tot stand gebracht (21)
- Gezag terug/behouden (16)
- Voorkomen uithuisplaatsing (16)
- Terugplaatsing kinderen na een uithuisplaatsing (50 kinderen bij 35 gezinnen)

Gezinsherstel

- Contactherstel met kind(eren) (66)
- Contactherstel tussen kinderen (35)
- Relatie met familieleden hersteld (27)

In de afbeelding hiernaast, zien we dat de vaakst bereikte resultaten te maken hebben met persoonlijk herstel. Dit sluit aan bij de vaakst benoemde ondersteuningsverzoeken (zie linker afbeelding, vorige pagina) en bij de ondersteuning die wordt geboden (zie rechter afbeelding, vorige pagina). Dit is belangrijk omdat persoonlijk herstel, samen met het op orde brengen van bestaanszekerheden, voorwaardelijk is voor het bereiken van resultaten rondom de uithuisplaatsingen en gezinsherstel.

Daarbij is terugplaatsing in en door ons jeugdbeschermingssysteem vaak erg moeilijk en niet altijd een doel dat op korte termijn haalbaar is. Kinderen zijn vaak al langdurig uit huis geplaatst, waardoor er zorgvuldig rekening gehouden moet worden met hun situatie. Bovendien blijkt uit ervaring binnen dit systeem dat het niet altijd eenvoudig is om genomen maatregelen terug te draaien en naar alternatieve mogelijkheden toe te werken.

Samenwerking

Verklarende analyse: De samenwerking en uitvoering van de verklarende analyse zijn besproken met de onderzoekers van Molendrift en procesbegeleiders. Hierbij zijn zowel aandachtspunten als sterke punten in kaart gebracht. Een overzicht van de aandachtspunten met betrekking tot de werkwijze en uitvoering van de verklarende analyse zal in Q4 beschikbaar zijn.

Raad voor de Kinderbescherming: Naar aanleiding van praktijkervaringen zijn de samenwerkingsafspraken met de Raad voor de Kinderbescherming bijgesteld. Indien sprake is van beide betrokkenheid zal er direct contact zijn tussen raadsonderzoekers, procesbegeleiders en de ouders. De samenwerking zal bij toekomstige casussen worden gemonitord en geëvalueerd.

Ondersteuning: Om de ondersteuning aan ouders en kinderen goed vorm te geven wordt er regelmatig met diverse organisaties contact opgenomen. Zo heeft er afstemming plaatsgevonden met de gemeente Amsterdam over nieuw en aangepast aanbod in die gemeente. Is er informatie opgehaald bij Stichting Steunouders, en is er een interne werksessie gehouden met de VNG voor procesbegeleiders over de ondersteuning van gedupeerde jongeren, specifiek op het gebied van financiën, wonen en brede ondersteuning.

Evaluatie ondersteuningstrajecten: Diverse ondersteuningstrajecten zijn besproken en geëvalueerd met verschillende Gi's, de RvdK en jeugdzorg. Deze evaluaties richten zich op casussen waarbij knelpunten in het ondersteuningstraject worden ervaren. Er wordt onderzocht wat nodig is en welke extra inspanning geleverd kan worden om de situatie van ouders en kinderen te verbeteren.

Informatie voor ouders: In de informatieset die Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) aan gedupeerde ouders verstrekt is de informatie over het OT geactualiseerd. Na de zomer zal hier extra aandacht aan worden besteed in nieuwsberichten, zodat ouders die nu en in de toekomst door het UHT als gedupeerd worden erkend, de weg naar het OT voor ondersteuning kunnen vinden.

Inspireren

De afgelopen jaren werden we regelmatig bevroegd over onze werkwijze en aanpak: Hoe zorg je voor die veilige holding in het team? Waar worden de procesbegeleiders allemaal in getraind? Hoe ziet jullie werving en selectie eruit? Hoe blijf je wendbaar en hoe krijgt het perspectief van de ouder altijd de plek die het hoort te hebben? Terechte vragen want werken in het sociaal domein en specifiek de jeugdzorg gaat elke dag over dilemma's. Verschillende perspectieven kloppen, maar toch staan we tegenover elkaar. Werken we elkaar tegen en worden ouders en kinderen voor hun gevoel niet goed genoeg geholpen.

Omdat we samen aan de lat voor verandering in de jeugdzorg staan publiceerde het Ondersteuningsteam afgelopen mei [Twijfel als krachtig gereedschap voor doorbraken](#). Een publicatie met twee jaar inzichten OT die een belangrijke bijdrage leveren aan het anders ondersteunen van gezinnen en jongeren in de jeugdzorg. En die je een andere kijk geven op het werken met mensen. De publicatie is goed ontvangen en heeft geleid tot veel mooie gesprekken, nieuwe inzichten en verzoeken tot het geven van interactieve werksessies, webinars en gastlessen op scholen. Zie bijlage voor het volledige **Borgen & Inspiratieoverzicht 2024**.

Onze sessie zijn geschikt voor jeugdprofessionals, beleidsmedewerkers, teammanagers, bestuurders, of andere medewerkers in de jeugdzorgketen. Dit doen we zelf of in samenwerking met ketenpartners.

Ons volledige [trainingsaanbod](#) is terug te vinden op de site en bestaat uit de volgende trainingen:

- **Twijfel als krachtig gereedschap voor doorbraken:** Laat je inspireren door twee jaar Ondersteuningsteam
- **Nooit Neutraal:** Leer jezelf kennen als zorgprofessional

- **Verdragen van ongemak:** Accepteren van onrust geeft onverwachte mogelijkheden tot herstel
- **Kleur Verkennen:** Cultuur Sensitief werken voor jeugdprofessionals
- **Bouwen aan veerkracht:** Ontdek de kracht van trauma- en stresssensitief werken
- **Stappen maken en beweging krijgen:** De kunst van effectieve procesregie
- **Morele twijfel als instrument:** Van onbewuste last naar bewust inzien
- **Bouwen aan betekenisvolle teams:** De mens is leidend en niet het CV
- **Wat werkt?!:** De verborgen lessen van je werk zichtbaar maken

Naast trainingen heeft het Ondersteuningsteam de afgelopen periode de volgende **artikelen** ter inspiratie gedeeld:

- Artikel publicatie Sociaal Domein Online: [Ondersteuningsteam: Anders werken verrassend effectief](#)
- Artikel Nicoline den Ouden (Teammanager OT) & José Vianen (Adviseur Leren OT) Sociaal Domein Online: [Hulp is niet altijd helpend veranderen bleek mogelijk](#)
- Artikel Sanne Hillebrand (Procesbegeleider OT) Sociaal Domein Online: [Ik kom niet voor jouw problemen, ik kom voor jou](#)
- Artikel Judith Peeters (Projectmanager OT) Sociaal Domein Online: [Duizendste aanmelding bij het Ondersteuningsteam](#)
- Maandelijks post [LinkedIn](#) Jan Pieter Meijer (Procesbegeleider OT)
- Artikel Janinka Steenkuijl en Nicoline den Ouden (beide Teammanager OT) in vakblad Sozio (editie: juni): [Uithuisplaatsing: 'Als je naast iemand gaat staan, zie je zoveel meer'](#)
- Artikel Sociaal Domein Online: [Aan ieder nieuw mooi moment met mijn kinderen, zit door de uithuisplaatsing ook altijd iets verdrietigs](#)

Borgen

Naast de ondersteuning die we bieden aan ouders en kinderen, heeft het Ondersteuningsteam de opdracht om te onderzoeken wat effectief is in de ondersteuning, samenwerking en welke randvoorwaarden daarvoor noodzakelijk zijn. Het doel is om deze lessen terug te brengen en te delen met het veld en het jeugdstelsel. Leren van wat we doen is belangrijk, en de unieke situatie van de toeslagenouders en -kinderen, evenals onze werkwijze, maken het mogelijk om te zien wat werkt en wat niet.

Vanaf de start zijn we hiermee aan de slag gegaan. We delen de ervaringen en lessen door middel van rapportages en publicaties, tijdens evaluatie- en samenwerkingsoverleg en bij ontwikkelingen in het jeugdstelsel. We richten ons met name op het [Programma Toekomstscenario](#) en werken samen met relevante organisaties.

Afgelopen periode hebben we de volgende activiteiten ondernomen:

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

- We nemen structureel deel aan de ontwikkelgroep lerende omgeving, reflectie en intervisie. Deze groep functioneert als een lerende community waarin ervaringen uit de proeftuinen worden gevalideerd en verrijkt. De opgedane kennis wordt gedeeld en gebruikt voor beleidsvorming en het werken in de praktijk.

- Vanaf augustus 2024 nemen we deel aan de ontwikkelgroep handelingskader, die een landelijk handelingskader opstelt. Dit kader richt zich op de essentie van de beoogde veranderingen voor het werk van professionals in lokale teams en regionale veiligheidsteams, en biedt hen houvast voor het (samen)werken met gezinnen en huishoudens.
- Om procesbegeleiders zoveel mogelijk te behouden voor het jeugdstelsel worden zij door het Ondersteuningsteam geattendeerd op vacatures van de Proeftuinen.

Rechtsbescherming

We hebben deelgenomen aan het platform Rechtsbescherming waarbij voorstellen worden geformuleerd voor wetswijzigingen over o.a. rechtsgronden, perspectiefbesluit en omgang. Dit Platform levert eind van het jaar een adviesdocument op.

Delen van de lessen uit de publicatie

De lessen uit de publicatie [Twijfel als krachtig instrument voor doorbraken](#) zijn op diverse plekken gedeeld en gepresenteerd. Onder andere tijdens de Algemene Leden Vergadering van de VNG, bij maatwerkfunctionarissen van Professionals voor Maatwerk Multiproblematiek, aan beleidsmedewerkers van de Ombudsman en VNG-project inwonersperspectief.

Organisatie

- De eerste casussen (waarvan na onderzoek in Q2-2024 bleek dat deze eerder passen bij het aanbod van gemeentelijk steunpunten) zijn overgedragen naar de meest passende plek. Als gevolg is er afgelopen periode gekeken naar de formatie procesbegeleiders en besloten om per uiterlijk oktober 2024 het team procesbegeleiders met 10fte te doen krimpen.
- We hebben in de afgelopen periode één klacht ontvangen. Deze klacht is afgehandeld en naar aanleiding van de klacht heeft een aanpassing op de website plaatsgevonden. Daarbij is in het overleg met de procesbegeleiders aandacht besteed aan de achtergrond van de klacht en hoe in soortgelijke situaties gehandeld moet worden.
- Sinds juli 2023 ontvangen ouders en kinderen van lopende en afgesloten ondersteuningstrajecten een enquête. Dit doen wij omdat we, zonder tussenkomst van de procesbegeleiders, willen uitvragen hoe zij onze ondersteuning ervaren of ervaren hebben. In oktober 2023 verscheen het eerste enquêterapport ([enquêterapport 2023](#)). Het tweede rapport waarbij de resultaten van de enquête worden geëvalueerd en gebundeld volgt Q4-2024.

Bijlage

Borgen & Inspiratieoverzicht 2024

TITEL	VORM	ORGANISATOR	DOELGROEP	DATUM
INSPIREREN				
De mens gaat voor het CV - BVNG	Werksessie	BVNG	Recruiters en directie	12-1-2024
Nooit Neutraal	Werksessie	OZJ	Ministerie	1-2-2024
Zien is iets anders dan kijken	Werksessie	OT	Jeugdprofessionals	6-3-2024
Lessen uit het OT voor docenten HU	Werksessie	HU	Docenten	12-4-2024
Twee jaar OT: Twijfel als krachtig gereedschap voor doorbraken	Werksessie	Gemeente Amsterdam	Jeugdprofessionals	27-5-2024
Nooit Neutraal	Werksessie	Radar Advies	Beleidsmedewerkers	28-5-2024
Twee jaar OT: Twijfel als brandstof voor creatieve doorbraken	Webinar	1SociaalDomein	Jeugdprofessionals	4-7-2024
BORGEN				
Commissie Hamer	Presentatie	Commissie Hamer	Commissie leden	12-4-2024
UHT presentatie	Presentatie	UHT	Uitvoerenden	29-4-2024
ALV VNG	Presentatie	VNG	Beleidsmedewerkers	25-6-2024
Presentatie PMM	Presentatie	PMM	Meerdere doelgroepen	27-6-2024

Publicatieoverzicht 2024

TITEL	VORM	ORGANISATOR	DOELGROEP	DATUM
Uithuisplaatsing: 'Als je naast iemand gaat staan, zie je zoveel meer'	Artikel	Tijdschrift voor JR	Kinderrechters	1-2-2024
Gezag op verzoek GI terug bij toeslagenouders	Artikel	Sociaal Domein online	Jeugdprofessionals	1-3-2024
Ouders én professionals willen verandering	Artikel	OT & Simbazorg	Jeugdprofessionals	1-3-2024
2 jaar inzichten OT: Twijfel als krachtig gereedschap voor doorbraken	Publicatie	OT	Meerdere doelgroepen	16-5-2024
Ondersteuningsteam: Anders werken verrassend effectief	Artikel	Sociaal Domein online	Meerdere doelgroepen	16-5-2024
Hulp is niet altijd helpend, veranderen bleek mogelijk (Nicoline, José)	Artikel	Sociaal Domein online	Jeugdprofessionals	21-5-2024
Jan Pieter Meijer & OT	Social Post	OT	Jeugdprofessionals	maandelijks
Uithuisplaatsing: 'Als je naast iemand gaat staan, zie je zoveel meer'	Artikel	Sozio magazine	Jeugdprofessionals	juni editie
Ik kom niet voor jouw problemen, ik kom voor jou (Sanne)	Artikel	Sociaal Domein online	Jeugdprofessionals	20-6-2024
Duizendste aanmelding bij het Ondersteuningsteam (Judith)	Artikel	Sociaal Domein online	Meerdere doelgroepen	26-6-2024
Aan ieder nieuw mooi moment met mijn kinderen, zit door de uithuisplaatsing ook altijd iets verdrietigs	Artikel	OT	Jeugdprofessionals	16-7-2024